

Strömstads Historieförening

Årgång 21 • Nummer 120 • Oktober 2016

Herman Lindqvist
drog fullt hus

“Äntligen
Boksläpp”

Kungen som
vägrade sluta kriga

Dessa två typer är det som sätter tidningen, Krister och Marcus framför Kastet av idegran som är fullt i blytyper.

Det är mycket nu

Det råder en febril aktivitet i SHF denna höst. Här är något av allt det som händer:

-Tidningen trycks i.o.m. det här numret på ett nytt tryckeri, Nordbloms Trycksaker i Hamburgsund.

-Boksläppet av Strömstad-så formades staden” är avklarad och försäljningen är i full gång.

-Boksignering och föredrag av Herman Lindqvist.

-Rekordstort antal medlemmar, nu är vi över 400.

-Båtresa i skärgården.

-Festmiddag med hemlig gäst för att fira vårt 20-årsjubileum.

-Planläggning för nästa års agenda.

Vi använder inte dessa typer för sätta tidningen

Orsaken till att vi byter tryckeri är att Krister Groth, som hjälpt oss med SHF-tidningen i många år, har gått över till Nordbloms. Dessutom får vi ett klart konkurrenskraftigt pris!

Vi ser fram emot ett nära

och givande samarbete med denna nya part.

Bokförsäljningen har varit igång bara en månad och vi har redan sålt drygt 400 böcker, ett strålande mottagande! alla ni medlemmar som tecknat er för boken måste hämta ut den senast måndagen den 17 oktober. Där drar vi repet för att kunna köpa till det rabatterade medlemspriset.

Fredagen den 28 oktober samlas vi till en riktigt festkväll för att fira vårt jubileum. Om detta och allt annat som hänt/händer i vår förening kan ni läsa om i denna utgåva, som är den 120:e sedan starten!

Åke Svanberg.

Strömstads

Historieförening

nummer 120 årgång 21
Oktober 2016

Södra Hamngatan 26
452 30 Strömstad

Redaktion

Rolf Lindqvist, Ann-Katrin
Eklund, Tage Ödlund, Ulf
Hansson, Åke Svanberg

shf.red@historieforeningen.se
www.historieforeningen.se
www.facebook.com/
historieforeningen

Foto omslag: Oljemålning,
Marinmuseet, Horten

Tryck och produktion

Nordbloms Trycksaker AB
Hamburgsund, 0525-332 84

Papper 150 gr silk

Styrelsen

Ordförande
Rolf Lindqvist, 073-963 99 93
rl.lindqvist@telia.com

Vice Ordförande
Sonia Svensson, 070-21 35 220
svenssonsonia@gmail.com

Sekreterare
Tage Ödlund, 073-143 30 75
tageodlund@gmail.com

Kassör
Ingrid Sundemar, 0526-253 01
ingrid.sundemar@telia.com

Ledamöter
Ulf Hansson, Kristina Moosberg,
Bo Magnusson, Tommy Grahn,
Åke Svanberg

Medlemsavgift

175 kr för år 2016
BG. 5371-5389

407 Medlemmar

Klubbrummet på Strömstad
Museum håller öppet för
medlemmar varje måndagskväll
vår och höst kl 18-20.
Välkommen in på fika och
samtal.

Några rader om arbetet med vår föreningstidning.

Som ni medlemmar har
lagt märke till så har
vår föreningstidning
bytt skepnad och
redaktionsgruppen har
bara tagit emot positiva
kommentarer, tack alla
medlemmar!!

Nu har ni oktobers
tidning i er hand, då är det
också lämpligt med lite
mer information om vår
tidnings historia.

Under SHF's 20 år har
tidningen varit det
viktigaste redskapet, den
kommer ut sex gånger om
året för att informera om
allt av vikt för den enskilde
medlemmen!

Vi är många som under
ett verksamhetsår är
involverade i jobbet så att
du kan ta del av den!

Här är det hög tid att
nämna några!!

En redaktionsgrupp som
består av fem medlemmar,
också ett stort antal

medlemmar som har tagit
på sig ansvaret att dela ut
den i vårt närområde.

Dom senaste 14 åren har
Aina Hansson, Astrid
Stenman och Inga-Lill
Odd troget arbetat med att
distribuera ut tidningen
med post och till lokala
tidningsutlämnare.
Tre mycket positiva
medlemmar som bidrar
med ett viktigt arbete för
föreningen

Tack alla, ert arbete betyder
mycket för föreningen.

Trevlig läsning av nummer
120

Styrelsen.

Våldsamma Vasar drog rekordpublik

Psykisk instabilitet och våldsbenägenhet men också kreativitet. Det är gemensamma drag som Herman Lindqvist funnit när han djupdykt i Vasarnas historia.

De vilda Vasarna – en våldsam historia, Herman Lindqvists 60:e bok, var utgångspunkten för hans föreläsning.

Journalisten och författaren skildrar Vasaätten i sin senaste bok, *De vilda Vasarna* – en våldsam historia. På inbjudan av SHF och Strömstads stadsbibliotek gav han i ett välbesökt föredrag (rekordpublik med 350 personer!) inblickar i Vasarnas historia, i både Sverige och Polen. Sigismund III, son till Johan III och polska prinsessan Katarina Jagellonica, regerade i stormakten Polen i 44 år. Statyn av honom, framför slottet i Warszawa, är en symbol för Polen och Vasarnas roll där. Sigismund beskrevs som en snäll person, som ägnade sig åt konstsmide, målade, komponerade, lekte med barnen och älskade sin fru – inte självklart i kungliga allianser. Sonen Vladislav IV intresserade sig för jakt, scenkonst och vetenskap.

Giriga våldsmän

Vasaättens framväxt präglades enligt Lindqvist annars av våld och girighet. Man gifte sig rikt, samlade stora jordegendomar och plundrade kyrkor.

350 personer personer kom för att lyssna på Herman Lindqvist på Strömstad Spa

-Gustav Vasa var ingen snäll patriark, sa Lindqvist och tecknade bilden av en grym, snäll och opålitlig monark men även av en skicklig propagandamakare och strateg som la grunden för riket.

Sista Vasaregenten på svensk tron var drottning Kristina.

-När hon försvann var det en skandal och chock, idag jämförbar med om kronprinsessan Victoria skulle dyka upp som muslim hos IS.

Syndafall

I Polen var Johan Kasimir sista Vasaregenten. Även han abdikerade och gick i exil. Under hans tid utsattes Polen för ”svenska syndafallet”, Karl X Gustavs invasion 1655.

-25 procent av befolkningen försvann. Tusentals ton

krigsbyten gick till Sverige. Det var en katastrof och Polen blev sedan aldrig vad det varit.

Lindqvist tog även upp framstående kvinnor i Vasaätten: Anna Vasa (syster till Sigismund) och Ludwika (gift med Vladislav och sedan Johan Kasimir).

-Hur nära sanningen ligger du i din bok?, var en publikfråga.

-I en totalt korrekt historisk beskrivning skulle det bli mycket ”å ena sidan och å andra”. Det skulle bli en ganska oläslig bok, svarade författaren.

Herman Lindqvist tackades av bibliotekschef Gunilla Sandin och SHF-ordföranden Rolf Lindqvist med blommor och ett exemplar av nytorkna boken Strömstad – så formades staden.

Text: Ann-Katrin Eklund

Foto: Tage Ödlund

Herman Lindqvist visar bokens uppslag av Vasaättens olika medlemmar för bustrun Liliana och Rolf Lindqvist.

Peter dafteryd har läst många böcker av Herman Lindqvist. Nu får han ett signerat exemplar att ta med hem.

Tjuvstartade med boksigtering

Herman Lindqvist "tjuvstartade" sitt besök i Strömstad med signering av sin senaste bok om Vasaätten på måndag eftermiddag.

Det var Lise-Lott Birgersson som hade gjort i ordning en hörna i sin bokhandel och laddat upp med böcker i travar.

- Det här är en rolig del av jobbet som författare, framhöll Herman Lindqvist i en paus mellan signeringarna. Intressant att få direktkontakt med sina läsare.

En av dem som kom in i bokhandeln var kommunalrådet Peter Dafteryd som nu fick sitt eget exemplar med hälsning från författaren.

-Jag har läst många av hans böcker och tycker han är en fenomenal berättare, tyckte Peter. Tyvärr missar jag evenemanget på Strömstad Spa. Jag sitter i ett sedan länge inbokat möte från morgon till kväll i Trollhättan.

En annan SHF-medlem som passade på att få en pratstund med författaren

var Erling Bonnier.

- Jag gillar hans böcker, han har ett språk som flyter. Nu skall det bli väldigt roligt att lyssna på hans föreläsning i morgon kväll, sa Erling.

När bokhandeln stängde kl. 18.00 hade man sålt 256 biljetter i förköp till tisdagskvällen föreläsning. Det lutar åt publikrekord! (Jodå, dagen efter på Spa räknade vi in 350 personer!)

Text: Åke Svanberg

Foto: Tage Ödlund,

Åke Svanberg

Fler mail-adresser!

Vi återkommer med uppmaningen att ni som ännu inte skickat in er mail-adress ombeds göra det så snart som möjligt. Detta för att ni inte skall missa viktig

information som dyker upp vid sidan av medlemsmöten och SHF-tidningen. Alltså: maila till rl.lindqvist@telia.com och ange namn och postadress samtidigt.

Styrelsen

PROFILEN Fredrik Meister

Fredrik Meister har nyss fyllt 42 år och kommer ursprungligen från Rannebergen i Göteborg. Historieintresse har funnits sedan barnsben men inte riktigt upptäckts på allvar förrän på senare tid. Intresset har inte minst tagit sig uttryck i ett vandrande ute i naturen i jakt på fornminnen, något som gett upphov till den studiecirkel kring arkeologi som historieföreningen startar i höst. Är även intresserad av musik och spel.

Vilken historisk person skulle du vilja träffa?

Efter att ha funderat en liten stund kommer jag fram till Harald Blåtand, som var med under den tid då Skandinavien kristnades. Sedermera kung av Danmark och en man som vi kanske mycket kopplar samman med övergången mellan två tidsepoker, från vikingatid till medeltid.

Vilket historiskt skeende skulle du vilja dyka ner i för en dag?

Varför inte slå på stort här och besöka den interglacial som kallas för Eem? En interglacial är en värmeperiod mellan två istider.

Jag undrar hur Norden kan ha sett ut under Eem, som inträffade för lite mer än 100 000 år sedan. Det skulle vara intressant att på plats få se vilka växter och djur som levde här och hur topografin kan ha sett ut.

Vilket historiskt årtal har fastnat hos dig?

Jag skulle vilja återkoppla till den första frågan och lyfta fram ett årtal som gäller Sverige. Man brukar säga att kristendomen fick sitt stora genombrott här omkring år 1050 e Kr då vi gick från järnålderns vikingatid till medeltid. Den påverkan som införandet av kristendomen fick under de kommande cirka 1000 åren är otroligt omfattande.

RETRO

Mormors kopparbunke

Den här bunken har följt mig genom livet. Den tillhörde min mormor som bodde på Huvudnäsön i Vargön, just där Göta Älv bildar en strid fors i utflödet från Väneren.

Som liten besökte jag ofta mormor, bl a då hon bjöd vår familj på middag. Själva bodde vi i Vänersborg. Särskilt minns jag de underbara omeletter som mormor Maria lagade i denna

kopparbunke. Tyvärr har jag aldrig sett eller hört om hennes recept (hon lagade nog mest ”på känn”) men jag har ett recept på omelett från min f.d. granne här på Tjärnö, förre kriminalkommissarien Folke Thyft som var väl bevandrad i matlagning. Går mycket bra att använda hans recept i denna bunke eller annat fat.

Här är Folkes omelett i ugn:

8 ägg
1 stor kaffekopp grädde
1 stor kaffekopp mjölk
1 knivsudd vetemjöl
Salt
150 grader i ugn ca. 1 timma

Smaklig måltid!

Text: Kerstin Svanberg, Tjärnö

Foto: Ann-Katrin Eklund,

Tjärnö

HISTORISKA NÖTTER

Nordiska städer

Fråga 1: Sedan när började Kristiania kalla sig Oslo?

1. 1825 x. 1908 2. 1925

Fråga 2: Ribe anses som Danmarks äldsta stad. När grundades den?

1. Början av 700-talet x. 800-talet 2. Början av 1100-talet

Fråga 3: Stockholms blodbad ägde rum 1520. Vilken dansk kung genomförde det?

1. Kristian I x. Kristian II 2. Fredrik II

Fråga 4: Vilken färöisk stad var huvudstad på vikingatiden?

1. Thorshavn x. Klaksvik 2. Kirkjuböur

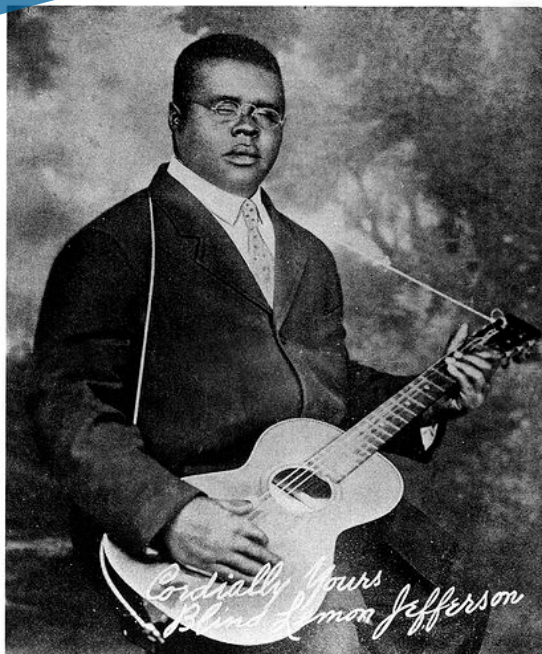
Fråga 5: År 1786 grundade Gustaf III en svensk stad. Vilken?

1. Malmö x. Östersund 2. Sölvesborg

Lycka till! Försök först utan Google.

Med vänlig hälsning

Jan

En Blueslegend

*BLIND LEMON
JEFFERSON föddes 1897
på en farm nära
Wortham i Texas, och var
blind från födseln.*

Som ung levde han på att spela på middagar och från 1917 på barer och bordeller i Dallas. 1925 gjorde han en testspelning för en talangscout och sändes till Chicago för att spela in för bolaget Paramount.

Jeffersons stil var varierad och han inspirerade några av den tidens stora blues-

sångare t.ex. Muddy Waters och Lightin' Hopkins liksom vita countrysångare som hörde honom i Dallas. Hans breda repertoar innehöll både blues, country och gospel. Hans improviserade gitarrsolon mellan sångverserna har kopierats av många.

Han var en av de största bluesprofilerna som blev inspelad. Han spelade in sjuttionio låtar för Paramount och två för Okeh. Han spelade in så mycket pengar att han hade råd att anställa en chaufför men

större delen av inkomsterna gick till sprit och kvinnor. 1929 gjorde han sin sista inspelning för Paramount och när han var färdig lämnade han studion för att gå på ett party. Det var mycket kallt men hans chaufför kom aldrig och då började han gå. Nästa morgon hittades han ihjälfrusen i en snödriva. Blind Lemon Jefferson blev 32 år.

Text: Tommy Grabn

"Äntligen" boksläpp.

Torsdagen den första september släpptes så den av Historieföreningen framarbetade boken "Strömstad, - så formades staden". Ett fullsatt museum tog emot den med öppen famn och fick till slut också se och höra det verkliga bok släppet.

Spänningen har under slutet av augusti stigit. Ska vi hinna? Ska den komma i tid? Bli det bra? Kommer det några kunder? Dagen innan släppte en del av spänningen. Bokpaketen kom fram och i gott skick. Uppackning kunde börja.

Torsdag eftermiddag började folk samlas utanför museet och detta i god tid före själva släppet. Ett tecken på

att verkligt intresse fanns. Några minuter efter klockan 18.00 stiger så vår ordförande Rolf Lindqvist fram och hälsar välkommen. Han ger en kort presentation av boken och vilka som medverkat i den studiecirkel som gjort arbetet. Denna cirkel har gått i vuxenskolans regi och som cirkelledare har Åke Sundemar fungerat. Såsom tidigare vardande stadsarkitekt har han en god insikt i tankegångar och genuint intresse för frågan. Sundemar får ordet och presenterar boken lite närmare och hur arbetet med framtagandet har gått till.

Rolf Lindqvist får åter äntra talarstolen och presenterar några externa medarbetare. Vuxenskolans representant Karin Blomstrand får en

bok liksom Bengt Bivrin, Miljö och byggnadsnämnden och estradören Kjell Kraghe. Hans medverkan i boken är ett tidigare använt epos över läget i Strömstad år 2002. En lysande skildring av hur han uppfattade det norska inslaget i Strömstads verksamhet och gatuliv.

Som sig bör på ett boksläpp tog Strömstads Historieförenings klangfulla Solveig Gerdin-Ericsson en bok och släppte från en meters höjd. Detta symboliserade med efterklang att NU ÄR BOKEN SLÄPPT. Som avslutning minglades det runt och museet bjöd på cider och smakligt tilltugg.

Text: Tage Ödlund

T.v. Oljemålning över slaget i Dynekilen. från Marinmuseet, Horten
Ovan: Nils Modig

Kungen som vägrade sluta kriga

Karl X11 föddes, levde och dog med kriget ständigt närvarande, kung vid 15 års ålder och som artonåring vann han en stor seger över ryssarna i slaget vid Narva år 1700.

Det var Nils Modig som gav den bakgrunden till föredraget "Karl XII och Dynekilen" på det välbesökta septembermötet inför 70 medlemmar.

Kungen kämpar vidare men i det katastrofala nederlaget i Poltava 1709 förloras nästan hela den svenska hären, Karl flyr till Bender där han tillbringar fyra år. Men han ger sig inte, efter återkoms-

ten till Sverige startar han ett anfallskrig mot Norge. I mars 1716 ledde kungen själv en styrka på 3.000 man som gick över riksgränsen. Både Kristiania och Halden erövrades, men fästningarna kunde inte intas och Karl XII drar sig tillbaka till Sverige.

I juni 1716 hade ett stort antal svenska transport- och krigsfartyg ankrat upp längst inne i Dynekilen. Men en djärv, på gränsen till galen manöver, lyckades amiralen Peter Wessel Tordenskjöld på morgonen 28 juni ta sig in i den trånga passagen. Slaget pågick sedan hela dagen med stora svenska förluster. På

kvällen avseglade Tordenskjöld med fjorton erövrade skepp. Många sänktes eller brändes av svenskarna själva.

Men, som vi vet, Karl lät sig inte nedslås nu heller, 1718 går han på nytt över gränsen, men den 30 november tar det definitivt slut – både för Karl XII och den svenska stormaktstiden.

Nils Modig gav en mycket klagande bild av detta historiska skeende i vår omedelbara närhet här i Strömstad. Och det elände som en enväldig kung kunde åstadkomma.

*Text: Åke Svanberg
Bild: Tage Ödlund*

SHF 20 år! Jubileumssupé och hemlig gäst

Fredagen den 28 oktober bjuder SHF in till en bejundrande fest exklusivt för föreningens medlemmar.

Vi har bokat Strömstad Spa denna kväll där vi kommer att få njuta av god mat, musik och underhållning. För att markera vårt 20-årsjubileum har vi lyckats engagera en person som vi vet kommer att sprida glans och glädje över festen. Vi vill gärna att detta skall bli en överraskning, men klart är att vederbörande kommer att bidra till en mycket minnesvärd kväll!

Maten kommer att bestå av förrätt, varmrätt, kaffe och kaka vid sittande bord. Eftersom vi håller till bara några meter från havet kör vi med skaldjur och fisk som kvällens tema.

Festen startar den 28 oktober kl. 18.00, då SHF bjuder på en välkomstdrink. Under tiden får vi lyssna till musik av SHF-medlemmen Ulrich Carlson och Nippe (Nicklas Bontegard).

Kl. 19.00 sätter vi oss till bords och efter middagen får vi möta vår hemliga gäst.

Priset för denna helkväll är 325 kr/person. Anmälan med namn görs på vårt bankgiro 5371-5389. Obs: den som önskar vegetarisk mat måste ange detta vid inbetalningen!

Vi tror på mycket stor anslutning till detta jubileum så absolut **sista dag för anmälan är fredag 21 oktober.** Detta för att Strömstad Spa skall vara klara i god tid med matbeställning och iordningsställande av festlokalen.

Varmt välkomna!

[Styrelsen](#)

En minnesstund på 300 årsdagen vid Dynekilen.

Historieförening, Strömstads Museum
och Carolinska Västarmen ville hedra
offren vid slaget den 8 juli.

Kransnedläggningen lades vid den
Svenska kanonställningen på Gedholmern
vid Dynekilen.

En kväll på museet

År 2014 kom en amerikansk filmkomedi med titeln "En natt på museet" och handlade om allt möjligt och omöjligt som hände där. Om det ska inte redovisas här men väl vad som kan hända en måndagskväll på museet. Det kanske kan få fler att komma dit och ta del av gemenskapen.

Den egentliga café-tiden är 18 till 20 men redan en bra stund innan är de första på plats. Enligt ett uppgjort schema bland stamgästerna har kaffebröd införskaffats och kaffet är på G. I en strid ström dyker de intresserade upp och stämningen stiger, Historieföreningens lokal med stolar och bord fylls om inte till bristningsgränsen så väl till mer än

hälften. Något bestämt ämne att diskutera för kvällen finns oftast intet utan någon säger något och andra bygger på. Snart är ett ämne givet och den som tycker sig kunna något om det får möjlighet att berätta.

Ulf kommer ibland insläpandes på någon konstig pryl och frågar om vi vet vad det är. Senast tog han med en sak som liknade en nutida hantel för styrketräning. Visade sig vara en stångkula som använts vid beskjutning av t.ex fartyg. Då den kom ur kanonröret började den rotera och vid träff i

t.ex. segel och tåg snurrade den in sig och förstörde. En snillrik konstruktion. Vid en del av måndagsträffarna tittar vi på film eller bilder. Oftast då med historisk bakgrund såsom världskrigen, norska motståndsrörelsen eller en kväll med Evert Dahlgrens foton. Många kända och okända människor och vyer dyker upp på TV-n till vilken även dator och DVD-spelare kan kopplas.

Är du intresserad av att ta del av gemenskapen? Har du tankar om föreningen? Vid dessa träffar har du möjlighet att prata med någon ur styrelsen och framföra dina åsikter och förslag. Sådant tas alltid tacksamt emot.

Text och bild: Tage Ödlund.

Kommande möten

Månadsmöte

BOHUSSTICKNINGENS HISTORIA

Onsdagen den 5 oktober
Folkets hus kl 19.00
Föreläsare Viveka Overland

Månadsmöte

SHF FIRAR 20-ÅRSJUBILEUM

Fredag den 28 oktober
Strömstad Spa kl 18.00
Hemlig Gäst

Månadsmöte

BOKMÄSSAN BAKOM KULISSERNA

Onsdagen den 2 november
Folkets hus kl 19.00
Föreläsare Gunilla Sandin

Månadsmöte

HISTORISKT TÄVLING & KÅSERI

Onsdagen den 7 december
Folkets hus kl 19.00
Jan Andersson & Ulf Hansson

Medlemmar!

Sedan starten för 20 år sedan har
textrutan brevid aldrig varit tom!
Hjälp oss fylla den även framtiden!

Nya medlemmar i SHF: Mycket välkomna:

Eva Bejbed - Strömstad, Pia Welin - Strömstad, Margareta Rydén - Strömstad, Bjarne Schultzer - Strömstad, Lennart Oleniusson - Strömstad, Birgitta Oleniusson - Strömstad, Leif Adamsson - Strömstad, Catherine Adamsson - Strömstad, Gulldager Johansson - Strömstad, Astrid Holmström - Strömstad

Vi Sponsrar Strömstad Historieförening

Studieförbundet
Vuxenskolan

ColorLine

FÖNSTER & BYGGDESIGN
STRÖMSTAD

furholmen
TOTAL SKÅRGÅRDSUPPLEVELSE

BOK
HANDELN
Strömstads Bokhandel AB
402 30 Strömstad

Strömstad
pa

Kaffedoppet
STRÖMSTAD

